

Bemærkninger til hovedkonto 67.01.19 Antikonceptionssagen

Følgende bemærkninger til tekstanmærkninger søges optaget i forslag til tillægsbevillingslov for 2026:

Nr. 1.

Tekstanmærkningen bemyndiger Naalakkersuisut til at anvende de afsatte midler til godtgørelse til kvinderne, der indberetter til Antikonceptionssagen. De afsatte midler kan desuden anvendes til udgifter knyttet til håndtering og afdækning af sagerne. De afsatte midler udmøntes til hovedkonto 67.01.19 Antikonceptionssagen.

Der er udarbejdet en projektplan om Antikonceptionssagen vedrørende godtgørelse til kvinder, som efter 1991 har fået antikonception uden samtykke eller viden mv.

Formålet er at tilbyde økonomisk godtgørelse til kvinder, som efter 1991 har fået antikonception uden deres samtykke eller viden. Det vil sige, at målgruppen for sagen er alle kvinder, som har fået antikonception uden et samtykke efter hjemtagelsen af sundhedsvæsenet den 1. januar 1992.

Ved udtrykket ”uden deres viden” menes, at kvinden først på et tidspunkt efter at have fået f.eks. en spiral bliver klar over, at de faktisk havde fået f.eks. en spiral eller en anden antikonceptions-form.

Ved ”manglende samtykke” forstås situationer, hvor en kvinde f.eks. efter en kirurgisk abort bliver oplyst om, eller selv finder ud af, at hun har fået spiral, uden at hun på forhånd havde drøftet dette med en læge eller anden medarbejder og havde givet samtykke til dette.

Der vil som udgangspunkt være tale om følgende former for antikonception spiraler, injektioner af Depo-Provera (P-sprøjte), P-stave og sterilisation, men der kan være beretninger om andre former for antikonception, som vil kunne behandles.

Indberetning af hændelser

Kvinderne havde mulighed for at indberette hændelser og anmode om godtgørelse via en digital indberetningsmulighed på Sullissivik.gl og via almindelig post.

Indberetningsmuligheden var åben frem til udgangen af 2025. Efter modtagelse af indberetningerne, påbegyndtes en oplysning af sagen, herunder indsamling af journaler, uden unødigt forsinkelse.

Der bliver truffet afgørelse i de sager, som er blevet indberettet og bl.a. ud fra det journalmateriale, der er forsøgt fremfundet. Denne praksis er valgt for at sikre en så vidt mulig ensartet afgørelsespraksis i samtlige sager. Dette vurderes afgørende af retssikkerhedsmæssige grunde, da det må forventes, at dokumentationen og de konkrete hændelser i sagerne vil være meget uensartet.

Sagsbehandlingen foregår under Departementet for Børn, Unge, Justitsområdet og Ligestilling, der har tilknyttet et eksternt team, bestående af jurister, en sundhedsfaglig sagkyndig person med indsigt i området og en sagsbehandler. Der kan tilknyttes anden særlig ekspertise, f.eks. en særlig traume-kyndig, hvis der skønnes behov for dette. Sagsbehandlingen dækkes af bevillingen. Departementet for Sundhed og Personer med handicap bidrager med sundhedsfaglig indsigt samt koordineringen vedr. indhentning af journaler. Forudsætningen for sagsbehandlingen af ansøgningerne er at det eksterne team har journaladgang med relevans for sagsbehandlingen.

Når teamet har behandlet indberetningen, og det vurderes, at der kan være grundlag for at tilkende godtgørelse, forelægges sagen for ekspertgruppen bestående af to eksterne jurister og en lægefaglig konsulent. De eksterne jurister foretager den juridiske vurdering af ansøgningen og sagsbehandlingen, herunder om sagen er behandlet forvaltningsretligt korrekt, og om der foreligger et tilstrækkeligt grundlag for at træffe afgørelse. Herefter mødes ekspertgruppen og drøfter udkast til afgørelse. På baggrund heraf indstiller teamet til endelig afgørelse i sagen, udarbejder nødvendig skriftlig information til borgeren og iværksætter udbetaling af godtgørelse.

Hvis godtgørelses-anmodningen indeholder en egentlig klage, vil den blive behandlet efter de almindelige klagesagsbestemmelser og bliver derfor omfattet af de fastsatte forældelsesfrister i Lov om forældelse af visse fordringer, Danske Lov 5-14-4 samt Inatsisartutlov om patienters klage- og erstatningsadgang inden for sundhedsvæsenet.

Hver kvinde ydes en godtgørelse på 300.000 kr.

På baggrund af antallet af modtagne ansøgninger, er hovedkonto 67.01.19 Antikonceptionssagen forhøjet med 35.000.000 kr. Bevillingen er til dækning af tildeling af godtgørelse til ca. 100 kvinder, der efter 1. januar 1992 har fået antikonception uden samtykke eller viden, som måtte få medhold i deres ansøgninger om godtgørelse. Sagsomkostninger, forbundet med sagsbehandling af ansøgninger, dækkes af bevillingen. Ved behov, udarbejdes der en tillægsbevillingsansøgning til Naalakkersuisut og Finans- og Skatteudvalget, såfremt der er udsigt til, at bevillingen kan blive overskredet.

Præcedens

Udgifterne forbundet med godtgørelsesordningen, afholdes i henhold til nærværende tekstanmærkning. Nærværende ordning vurderes ikke at danne præcedens, idet tekstanmærkningen om afholdelsen af udgifter forbundet med godtgørelsesordningen er en særordning besluttet af Naalakkersuisut og godkendt af Finans- og Skatteudvalget.

Det vurderes ydermere ikke, at nærværende indstilling om godtgørelse til kvinder, der har fået opsat antikonception uden samtykke eller viden, er i strid med Europarådets Menneskerettighedskonvention (EMRK) eller § 4 i Inatsisartutlov om ligestilling og anti-diskrimination.

Betydning for skat og offentlige ydelser

Bestemmelsen indebærer, at godtgørelser hverken beskattes eller indgår i beregningen af modtagerens eller husstandens skattepligtige indkomst. Det betyder, at udbetalingen ikke påvirker hverken den enkelte modtager eller øvrige medlemmer af husstandens ret til eller størrelse af offentlige ydelser. Der sker således ikke modregning eller nedsættelse af f.eks. alderspension, førtidspension, boligsikring, eller børnetilskud, hverken for modtageren eller som følge af ændret husstandsindkomst. Dette gælder uanset, om ydelsen normalt er indkomstafhængig eller fastsættes uden hensyn til indkomst.

Beskyttelse mod kreditorforfølgelse og retsforfølgning

Godtgørelse tilkendt efter Finanslov for 2025 og for 2026 om godtgørelsesordning for kvinder, der efter hjemtagelse af sundhedsområdet den 1. januar 1992, har fået antikonception uden samtykke eller viden samt godtgørelse tilkendt efter en tilsvarende godtgørelsesordning, kan ikke overdrages eller gøres til genstand for retsforfølgning eller modregning over for den godtgørelsesberettigede kvinde. Er godtgørelsen udbetalt, kan overdragelse ske. Retsforfølgning og modregning kan ligeledes ske, når godtgørelsen er udbetalt, medmindre godtgørelsen ved indsættelse på særskilt konto i bank eller på anden måde er holdt klart adskilt fra den godtgørelsesberettigede kvindes øvrige formue. Tilsvarende gælder om renter og udbytte af kapitalen.

Kravet på godtgørelsen vil være beskyttet mod overdragelse frem til udbetaling, hvorefter den godtgørelsesberettigede frit kan overdrage beløbet, herunder til nedbringelse af eventuelle restancer.

Ordningen der etableres ved denne tekstanmærkning vil sikre at kvinderne er beskyttet mod retsforfølgning og modregning frem til udbetalingstidspunktet, hvor pengene indgår på godtgørelsesmodtagerens konto. Modtageren af godtgørelsen vil herefter kunne disponere over beløbet, ligesom godtgørelsesmodtagernes eventuelle kreditorer fra dette tidspunkt vil kunne foretage retsforfølgning mod beløbet, medmindre godtgørelsen ved indsættelse på særskilt konto i bank eller lignende og er holdt klart adskilt fra kvindens øvrige formue.

Går kravet i arv vil arvingernes kreditorer derimod kunne foretage retsforfølgning i kravet på godtgørelsesbeløbet.

Departementet for Børn, Unge, Justitsområdet og Ligestilling vil vejlede kvinder om, hvordan en godtgørelse kan udbetales til en anden konto end NemKonto med henblik på at beskytte beløbet mod kreditorforfølgning og modregning, også efter godtgørelsen er udbetalt.

Retsforfølgning eller modregning kan dog foretages, efter at kravet og dets størrelse er anerkendt eller fastslået, hvis den godtgørelsesberettigede giver samtykke hertil, eller hvis vedkommende har stillet kravet som pant for vedkommendes fordringer.

Nr. 2.

Tekstanmærkningen sikrer, at Naalakkersuisut har hjemmel til at overføre midler mellem finansår, for at sikre en mere hensigtsmæssig anvendelse af bevillingen.”

